

Hajdúnánás Város Bűnmegelőzési Konceptiója

Mottó: „Jobb megelőzni a bűntettet, mint büntetni azt.”

(Cesare Beccaria)

I. Bevezető

Hajdúnánás Hajdú-Bihar megye negyedik legnagyobb településeként több mint 18.000 embernek jelenti az állandó vagy ideiglenes lakóhelyét. Az önkormányzat arra törekszik, hogy felelős döntéseivel kiszámítható és biztonságos környezetet teremtsen az itt élők és az ide látogatók számára.

A koncepció célja, hogy az életminőséget javító közbiztonság megteremtése érdekében a közrend megóvásában, a bűnmegelőzésben és bűnüldözésben résztvevők közötti célirányos párbeszédet elősegítse, és megfelelő keretet biztosítson a közös feladatok eredményes ellátására, és az együttműködést koordinálja. A közbiztonság jelenlegi helyzetét a közrendet, közbiztonságot védő szervek, szervezetek tapasztalatai alapján elemeztük, és figyelembe vettük a lakosság észrevételeit, javaslatait is.

II. Helyzetelemzés

A közbiztonság fogalma, megítélése

Közbiztonságon az állampolgári jogok és kötelezettségek gyakorlati, folyamatos érvényesítésének biztonságát értjük: azt, hogy mindennapi rendes tevékenységében senkinek sem kell súlyos veszélyekre számítania, és ha ilyenek mégis bekövetkeznek, akkor az állampolgár gyors és biztonságos segítségre talál az állam erre hivatott szerveinél.

Azt a következtetést vonhatjuk le, hogy bár a városlakók a látványos fejlődést más területekhez kötik, mindent egybeértve a közbiztonság megítélése az utóbbi években javult. A megkérdezettek a probléma rangsorban a szociális helyzetből adódó nehézségeket különösen a munkanélküliséget a bűnüldözés elé helyezték, ami jelzi, hogy sokan inkább az egzisztenciális fenyegetettségtől tartanak.

Országos tendenciákra világíthat rá, hogy összességében a magyar felnőtt lakosság csaknem fele került valamilyen módon interakcióba a rendőrséggel az elmúlt egy évben. Ez azt jelenti, hogy a rendőrségről alkotott vélemény a felnőtt lakosság több mint felénél nem tényleges tapasztalatokon nyugszik.

Hajdúnánás város bűnügyi fertőzöttsége kevésbé fertőzöttnek minősíthető, tízezer lakosra 2006. évben 188, 2007. évben 220 ismertté vált bűncselekmény és 89, illetve 95 bűnelkövető jutott.

A városban lakó ismertté vált elkövetők száma 2006. évhez viszonyítva 31,2 %-al nőtt, a lakónépesség 0,77 %-át teszi ki, mely azt bizonyítja, hogy a lakosságnak döntő többsége becsületesen él, törvénytisztelő, önkéntes jogkövető állampolgár.

Jelentős az átutazó bűnözők, illetve a bűncselekmény elkövetése céljából érkezők által elkövetett bűncselekmények száma, a bűnelkövetők 19,2 %-át teszik ki.

A rendőrkapitányság nyomozás eredményességi mutatója 60,30 %, a kiemelt bűncselekmények felderítési mutatója 59,86 % volt 2007. évben.

A városban elkövetett bűncselekmények között vezető helyet foglal el a vagyon ellen elkövetett cselekmények száma, mely az összes eset mintegy 66,7 %-át teszi ki, ami évek óta szinte állandó arányt jelent. A közlekedési bűncselekmények növekedése szintén tendencia.

Javaslat a Városi Bűnmegelőzési Tanács létrehozására

Azt gondolom a bevezető, és helyzetelemző fejezet igazolja, hogy szükségesnek látszik a koncepció egészét átfogó mottó gondolatiságának igazolása egy városi Bűnmegelőzési Tanács létrehozása.

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 8. § (1) bekezdésében meghatározottaknak megfelelően a közbiztonság helyi feladatairól való gondoskodás elősegítése lenne a Tanács elsődleges feladata. E tevékenységek közül kiemelem a lakosság biztonságérzetének növelését, a bűncselekmények megelőzését a város közbiztonságának javítása érdekében.

A Városi Bűnmegelőzési Tanács alapítására az alábbi szervezeteket javaslom felkérni:

- Hajdúnánás Városi Önkormányzat (képviseli a polgármester),
- Hajdúnánás Városi Önkormányzat Ügyrendi és Igazgatási Bizottsága (képviseli az elnök),
- Hajdúnánás Városi Rendőrkapitányság,
- Mezei Őrszolgálat,
- „Figyelő” Bűnmegelőzési Polgárőr Egyesület,
- „Őrszem” Bűnmegelőzési Egyesület,
- Hajdúnánási Családsegítő és Gyermejkölési Szolgálat,
- Hajdúnánási Újság szerkesztősége,
- Hajdúnánási Helyi Televízióért Alapítvány,
- Hajdúnánás Városi Cigány Kisebbségi Önkormányzat,
- „Ligetszépe” Természetvédelmi Egyesület,
- Hajdúnánás Város Polgármesteri Hivatal Közterület-felügyelete,
- Hajdúnánás Város Polgármesteri Hivatal Szociális Irodája.

Hajdúnánás Város Bűnmegelőzési Tanácsa működtetéséhez és a később megalkotandó szervezeti és Működési Szabályzathoz az alábbi javaslatokat teszem:

A Bűnmegelőzési Tanács a közbiztonság területén jelentkező helyi önkormányzati feladatok stratégiájának, kezelésének kidolgozása és hatékony működtetése területén az Ügyrendi és Igazgatási Bizottság Elnökének vezetésével dolgozza ki javaslatait. Tevékenységét a város lakosságának, civil szervezeteinek, intézményeinek és gazdasági egységeinek együttműködésével valósítja meg. Legfőbb feladatai a közbiztonság javításának érdekében a bűncselekmények megelőzése, számának visszaszorítása, a lakosság komfortérzetének javítása.

Kiemelt, stratégiai jelentőségű feladatok:

- Gyermek és fiatalok, valamint időskorúak elleni bűncselekmények visszaszorítása;
- A családon belüli erőszak megelőzése, felderítése;
- Külterületek mezőgazdasági területein a bűncselekmények megelőzése;
- Káros szenvedélyek kialakulásának, következményeinek megakadályozása;
- Természet - és környezetkárosítás megelőzése;
- Közlekedési és környezetkárosítás megelőzése,
- Közlekedési és közúti balesetek megelőzése;
- Közterületek rendjének biztosítása, a bűncselekmények megelőzése,

- Személy elleni erőszakos bűncselekmények, betörések, valamint gépjármű lopások megelőzése;
- Pályázati úton történő forrásteremtés és ezen források bűnmegelőzési célokra történő felhasználása;
- Felvilágosító munka végzése (bűnmegelőzési kommunikáció).

IV. A bűnmegelőzésben résztvevő szervezetek

IV/1. Polgárőr szervezet

Az önvédelmi csoportok tömegesen a rendszerváltás időszakában jelentek meg, melynek okaként három jelenséget szoktak említeni. Nem előzmények nélkül, de drasztikusan megromlott a közbiztonság, megkezdődött a tömeges elszegényedés, ezzel fokozódott a megélhetési bűnözés. A harmadik tényező a „polgár” fogalom feléléde, ami új státuszt, újfajta jogokat és kötelességeket jelentett. A polgárőr-szervezet a Magyarországon törvényesen működő, a lakosság által életre hívott, önszerveződésű, bűnmegelőzési, a közrend, a közbiztonság védelmét szolgáló pártsemleges társadalmi szervezet. Feladatát a területileg illetékes önkormányzat, egyéb állami és társadalmi szervezetek segítségével, a rendőri szervekkel együttműködve, a területi sajátosságok, és követelmények alapján kidolgozott módszerekkel látja el.

A polgárőrség szervezetei a mozgalom megalakulásának kezdete óta kiemelt figyelmet fordítanak a közterületek és a nyilvános helyek rendjének, a köztisztaságnak, a közvilágításnak a problémáira, az itt megjelenő közösségellenes magatartásformák, a fiatalok különböző antiszociális csoportosulásainak kialakulása. A kriminalisztikai vizsgálatok során megkérdezettek jelentős része a számára félelmet keltő közterületi jelenségek során a bűncselekményeket helyezte előtérbe. A leginkább zavaró és félelmet keltő jelenségek között elsősorban említették a hangoskodó fiatalok csoportosulásait az utcákon, a tereken, a kétesnek tartott szórakozóhelyek üzemeltetését a lakókörnyezetükben, a parkokban kóborolni engedett nagytestű kutyákat, a hiányos közvilágítást, a hajléktalanok jelenlétét. Ezeknek a problémáknak a megoldása, a kedvezőtlen jelenségek visszaszorítása nem sorolható teljes egészében a rendőrség feladatkörébe, hanem összetettebb megoldást igényel. A rendvédelmi intézkedések mellett itt kaphat szerepet a társadalmi összefogás, az önkormányzat, a lakosság, ezen belül a polgárőrség, közterület-felügyelet, a civil szervezetek tevékenysége.

A bűncselekmények megőrzése, megakadályozása vagy ezek felderítése érdekében jelentős erőfeszítéseket tesznek a polgárőr és más civil szervezetek, elsősorban közterületi jelenlétükkel. Igen fontos feladatot látnak el a területükön megtartott rendezvények biztosításában, illetve szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetésére utaló információ átadásával segítik a rendőrség munkáját. A szervezetek rendszeres kapcsolatot tartanak a tanyabokrok lakosságával, elsősorban az idős emberekkel, és nagy szerepük van a vagyon elleni bűncselekmények megelőzésében.

IV/2. Közterület-felügyelet

A közterület-felügyelet a Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és Gazdálkodási Irodáján belül elkülönült szervezeti egységként, csoportként működik 2 fővel. Feladatai közé tartozik Hajdúnánás közigazgatási belterületén, a rend, a tisztaság és a jogszabályokból eredő kötelezettségek betartásának ellenőrzése.

A közterület-felügyelők munkájukat mindig a hatályos központi és önkormányzati jogszabályok alapján látják el együttműködve a rendőrség munkatársaival.

IV/3. Jelzőrendszer

A hatékony bűnmegelőzési észlelő- és jelzőrendszer elemeként működik a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, mely kiterjedt kapcsolatrendszerén keresztül az esetek korai szakaszában képes felismerni a kialakuló kritikus élethelyzeteket. Alkalmas arra, hogy a megelőzés időszakában jelezzen az intézkedésre jogosult hatóságok felé. A megelőzés és a sikeres jelzőrendszer működtetése érdekében szorosan együttműködik a Városi Gyámhivatallal, a gyámhatósággal, a rendőrséggel, mint intézkedni jogosult szervezetekkel, valamint civil szervezetekkel, amelyek a veszélyeztetett csoportokról behatóbb ismeretekkel rendelkeznek. A prevenciós programok kiemelt szinterei az oktatási, nevelési intézmények, itt folyamatos a kapcsolattartás az ifjúságvédelmi és gyermekvédelmi felelősökkel.

IV/4. „Ligetszépe” Természetvédelmi Egyesület

A „Ligetszépe” Természetvédelmi Egyesület tevékenysége elsősorban a környezet- és természetkárosítással, környezetszennyezéssel kapcsolatos cselekmények megelőzésére összpontosít. Tevékenységük során hangsúlyt fektetnek a potenciális veszélyforrásokra, az ismeretterjesztésre és figyelemfelhívásra. Fiatal, a környezetvédelem iránt elkötelezett közösség, melyben a legifjabbak hosszútávra letéteményesei a környezetvédelem ügyének.

IV/5. Kommunikáció, helyi média

A Városi Televízió, valamint a Hajdúnánási Újság várospolitikai hetilap sajátos eszközeikkel nagy szerepet vállalnak a közvélemény tájékoztatásában, az ismeretterjesztő információk lakossághoz történő eljuttatásában. Rendszeresen rendőrségi híreket közöl részletes eseteleírással, az esetek értékelésével, tanúságaival és a megelőzésre vonatkozó tanácsok is elhangzanak.

V. A koncepció stratégiai elmei

A közbiztonság témaköre szerteágazó területet ölel fel, ezért célszerű olyan átfogó stratégiai célokat meghatározni, melyeknek megvalósításában az önkormányzat tevékeny szerepet képes vállalni.

V/1. Család-, gyermek- és ifjúságvédelem

A családon belüli erőszakra a kis és gyermekkorúak sérelmére elkövetett és kellő nyilvánosságot kapott bűncselekményei hívták fel a közvélemény figyelmét.

A családon belüli erőszak alatt az élet, testi épség, nemi erkölcs vagy személy ellen irányuló olyan támadásokat értjük, melynek áldozata a kiszolgáltatott hozzátartozó (gyermek, házastárs, idős rokon).

A statisztikák szerint Magyarországon:

- hozzátartozója erőszakos magatartása következtében átlagosan minden harmadik napon meghal valaki;
- házastársa, élettársa (volt házastársa vagy élettársa) erőszakos magatartása következtében átlagosan minden héten meghal legalább egy nő;
- a családon belüli erőszak gyermekáldozatainak száma havonta legalább egy.

A családon belüli erőszakról nem rendelkezünk reális ismeretekkel, azt azonban tudjuk, hogy nem ritka és elszigetelt jelenség a magyar társadalomban. A gyermekek, a nők az öregek, a gyengébbek bántalmazása sok családban az életmód része, a kisközösségi kommunikáció „elfogadott” forma. A családon belüli erőszak különösen sok gyermek és nő számára jelent

folyamatos sanyargatást. A kutatás szerint azok a gyermekek, akiket gyakran bántalmaznak, maguk is hajlamosak arra, hogy erőszakot alkalmazzanak.

A hazai tapasztalatok szerint a családon belüli erőszak áldozatává vált személyek kérnek ugyan segítséget, de gyakran még az érdemi intézkedés előtt meggondolják magukat, és elzárkóznak a további együttműködéstől. A visszahúzódás okai között szerepel a családon belüli állandó fenyegetettség és az anyagi, esetleg érzelmi kiszolgáltatottság. A kezelő intézményrendszer hiányosságai miatt a gyermekek veszélyeztetése esetén jelenleg egyetlen intézkedést alkalmaznak: a gyermeket emelik ki a családból. A gyermekbántalmazás megelőzése nem hatékony. A gyermekbántalmazást a magyar társadalom - kevés kivétellel - „normális” nevelési eszköznek fogja fel. A gyermek- és ifjúságvédelmi törvény célja elsődlegesen a családok támogatása és a veszélyeztetettség csökkentése. A szándék arra irányul, hogy az önkormányzatok, a hivatásos és civil szervezetekkel a megelőző és segítő, ellátó tevékenységükhöz garanciákat kapjanak. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény összefoglalja a gyermekek alapvető jogait és e jogok érvényesítésének garanciáit, a gyermekek védelmét biztosító ellátások formáit. Fontos feladatot látnak el az egészségügyi és szociális intézmények (pl. háziorvosi, védőnői, családsegítő szolgálat), valamint más ágazatokhoz tartozó szervek, különösen oktatási-nevelési intézmények, rendőrség, ügyészség. A Gyvt-t módosító 2003. évi IV. törvény 53. §-a szerint, ha a szülő ellen gyermeke vagy a gyermeket nevelő másik szülő sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt büntetőeljárás van folyamatban, annak befejezéséig a gyámhatóság és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység alkalmazottja és vezetője a gyermek és- az őt nevelő szülő tartózkodási helyére vonatkozóan:

- megtagadhatja a szülő tájékoztatását,
- korlátozhatja a szülő irat-betekintési jogát.

Ez a módosítás kiemelkedően fontos, hiszen a család zaklatása, további fenyegetettsége egy időre megszűnik. A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat alapszolgáltatásai közé tartozik a családsegítés. Így a hivatalos ügyintézéshez tanácsot, segítséget ad, tájékoztatást nyújt a szociális ellátások lehetőségeiről. Egyéni, családi élethelyzeti - lelki problémák, krízisek - megoldásában segít. Természetbeni, személyes támogatásokat, szolgáltatásokat közvetít.

V/2. A külterületi lakott helyek és szőlőskertek közbiztonsága

A külterületeken, szőlőskertekben, tanyákon élők között magas az egyedül élő, szociálisan és fizikálisan egyaránt segítségre szoruló idős emberek aránya. Ezért célcsoportjaik között elsősorban az idősek és a betegek ellátása szerepel. A szőlőskertekben, és a külterületeken az állandó rendőri jelenlét szinte megoldhatatlan problémát okoz a jelenlegi létszámmal és technikai felszereléssel. Ennek ellenére szükséges fokozni a rendőri jelenlétet, különösen a betakarítás időszakában. A Mezei Őrszolgálat létrehozásával a képviselő-testület jelentős előrelépést tett a külterületi vagyonvédelem érdekében, mellyel a rendőrség munkáját is nagyban elősegítik.

Hajdúnánás Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a 405/2007. (XI. 29.) számú Képviselő-testületi Határozatával úgy döntött, hogy a fegyveres biztonsági őrségről, a természetvédelmi és a Mezei Őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény (a továbbiakban: Tv.) alapján, a város közigazgatási területéhez tartozó termőföldek – ide nem értve az erdőt, a halastavat, a védett természeti területet és értéket és a zártkertet – őrzésére mezei őrszolgálatot hoz létre, melyet a 6/2008. (I. 24.) számú Képviselő-testületi Határozat alapján nem önálló intézmény keretében működtet, hanem a közszolgáltatási feladatot ellátó személyeket közvetlenül alkalmazza.

A Tv. 18. § (1)-(2) bekezdései alapján a Mezei Őrszolgálat létszámát a működési területhez mérten, figyelembe véve annak napi, rendszeres ellenőrzésének biztosíthatóságát a képviselő-testület a 7/2008. (I. 24.) számú Képviselő-testületi Határozatával 7 főben állapította meg.

Hajdúnánás Városi Önkormányzat Képviselő-testülete 2008. január 24-én alkotta meg a mezei őrszolgálatról és a mezőőri járulékról szóló 2/2008. (I. 28.) Önkormányzati Rendeletét.

A Mezei Őrszolgálat a rendőrséggel, és más szervekkel (vadásztársasággal, horgász egyesületekkel) együttműködve végzi feladatát.

A Képviselő-testület és a Mezei Őrszolgálat között a kapcsolattartást, koordinációs tevékenységet a Mezei Őrszolgálat felügyeletével, működésével megbízott Tanácsnok végzi.

A Mezei Őrszolgálat létrehozásában mind az önkormányzat, mind a földtulajdonosok érdekeltek. Az önkormányzat csak a tulajdonosokkal együttműködve képes ezt a feladatát teljesíteni.

V/3. Drogfogyasztás és a kábítószer-bűnözés megelőzése

A drogstratégia összhangban a nemzetközi elvárásokkal s a nemzeti drogstratégiával a drogpontumát átfogóan, a függőséget kiváltó szer, illetve magatartás legális voltától függetlenül kezeli.

Magában foglalja mind a legális szervek (pl: dohányzás, alkoholfogyasztás, visszaélés szerű gyógyszerfogyasztás stb.) mind az illegális szerek fogyasztása, valamint a viselkedési függőségek (játékszenvedély) okozta egészségbeli, szociális és társadalmi károsodások megelőzését, kezelését és visszaszorítását.

A koncepció a kábítószer-fogyasztás társadalomra vonatkozó veszélyességéből kiindulva kell, hogy foglalkozzon a problémával, és külön határozza a közbiztonsággal összefüggő feladatokat, prioritásokat.

A nemzetközi tendenciák szerint - tizenkét európai országban lefolytatott nemzetközi kutatás eredményei alapján - a kábítószer-fogyasztás a munkanélküliek körében a legjellemzőbb. A felmérésből nem derül ki, hogy a munkanélküliek körében terjed-e gyakrabban a drog, vagy a kábítószer-fogyasztó életmódja miatt válik munkanélkülivé. Hajdúnánás az országos átlagnál magasabb munkanélküli rátával rendelkező település, így a veszélyeztetett csoportok száma is nagyobb lehet.

A nemzetközihez hasonlóan alakulnak a magyarországi statisztikák, és egyre nagyobb nyomás nehezedik a bűnmegelőző szervekre, az önkormányzatokra a drogok terjedésével összefüggésben jelentkező veszélyek elhárításában.

A kábítószer-fogyasztás jellegéből adódóan nagy látencia jellemzi ezt a területet, a rendőrség folyamatosan figyelemmel kíséri a látókörébe került, korábban hasonló cselekményért eljárás alá vont személyeket, igyekszik belső kapcsolatokat kiépíteni információszerzési céllal. A kábítószer bűnözés egyik eleme a rendőrség által elindított úgynevezett D. A. D. A. program. A program a rendőrség bűnmegelőzési-ifjúságvédelmi munkájának szerves része. A rendőrség munkatársai gyakorlati foglalkozásokat tartanak a diákoknak, ezek során valós rendőri tapasztalatot alapuló elsődleges, és hiteles ismereteket közvetítenek, melyekkel nem rendelkeznek sem a pedagógusok, sem a szülők. A foglalkozások során lényeges szerepe van a gyermekek által felvetett problémák, élethelyzetek megbeszélésnek. Cél, hogy a gyerekek megtanulják felismerni a vészhelyzeteket, meg tudják különböztetni a pozitív és negatív befolyásolókat, tisztában legyenek cselekedeteik következményeivel.

D. A. D. A. program lebonyolítása kapcsán szoros együttműködés alakult ki a rendőrség és az oktatási-nevelési intézmények, a rendőrök és a tanulók között.

A kábítószer-fogyasztás és az ahhoz kapcsolódó negatív szociális jelenségek kezelése komplex, átfogó szemléletet igényel, a stratégia végrehajtása, a cselekvési program megvalósítása több intézmény, szervezet, szakma, csoport feladata. Érintett az oktatásügy, az egészségügy, az ifjúságpolitika, a szociális szféra, a bűnüldöző szervek, ezek munkájukat összehangolva kell, hogy erősítsék egymást a drog elleni küzdelemben.

V/4. Közlekedésbiztonság

A közúti közlekedési biztonságát Magyarországon nem elsősorban a személyi sérüléssel járó balesetek száma, hanem azok súlyossági foka veszélyezteteti. A közlekedési baleseteknél a leggyakrabban előforduló baleseti okok a gyorskanyarodás, illetve az elsőbbség megadásának elmulasztása.

A Hajdúnánási Rendőrkapitányság illetékességi területén két főközlekedési út (35-ös és 36-os számú főút) és két autópálya halad keresztül. Mind a két közeli autópálya szakasz átadása 2007-ben történt, az M35-ös autópályát 2007. január 15-én, míg az M3-as autópálya Görbeháza-Nyíregyháza szakaszát 2007. augusztus 31-én adták át. Az új útszakaszok átadásával jelentős infrastrukturális változás történt. Az átadott autópálya szakaszoknál a nagyszámú le- és felhajtók gyakori helyszíneivé váltak a személyi sérüléssel járó közlekedési baleseteknek. Az autópályákon megindult forgalom csökkentette a főutak forgalomsűrűségét, mely az adott utak közlekedés-biztonságának kismértékű javulásához is hozzájárult, viszont az autópályákhoz vezető utak az autópálya továbbépítése során elhasználódtak, aszfaltbordák, vályúk alakultak ki, emiatt rendkívül balesetveszélyesek.

A megépülő 35-ös számú főút elkerülő szakaszán lévő lehajtók szintén egyik gyakori helyszínei a súlyos sérüléssel járó baleseteknek, ahol a balesetet okozók leggyakrabban nem adják meg az elsőbbséget a védett úton haladóknak.

A közlekedési balesetek megelőzését, visszaszorítását is az iskolákban folytatott ismeretterjesztéssel, a kulturált közlekedésre neveléssel kell megalapozni. Ennek jegyében a rendőrség munkatársai részt vesznek óvodai, iskolai előadásokon, vetélkedőkön, gyakorlati bemutatókat szerveznek.

Az őszi iskolakezdés alkalmával a rendőrkapitányság területén működő, közlekedésbiztonsági szempontból frekvenciát kapó általános iskolák előtt a tanítás előtt és után az állandó rendőri jelenlétet az iskolarendőr program keretében biztosításra került, ami a szülők és a gyermekek részéről is nagy tetszést aratott. 2008. szeptember hónapban a tanintézmények környezetében és máshol sem történt gyermekbaleset.

A rendőrség jogszabályok által előírt módon, hatáskörében a város legforgalmasabb, legveszélyesebb csomópontjain, útszakaszain fokozott ellenőrzést tart, állandó rendőri jelenlétet biztosít.

V/5. Közterületek rendje

Hajdúnánáson is szükségessé vált és a bűnmegelőzés egyik leghatékonyabb módszerét is jelentheti a térfelügyelő rendszerek felszerelése, működtetése.

Hajdúnánás Városi Önkormányzat az „Aranyshalma” városrehabilitációs program I. ütem: „Szalmaszál” az élhető és fejlődő Hajdúnánásért elnevezésű pályázat keretében 2006.

szeptember 28-án 15 db térfigyelő kamerát helyezett el a városban, **a közbiztonság javítása érdekében, különös tekintettel a rongálások megelőzésére.**

A kamerák a közterületet veszik, és nagy felbontású (720x576, 24x-es optikai zoommal), felismerhető képeket készítenek, éjjel-nappal. A rendszer segítségével a kamerák forgathatók (360°), dönthetők (0-90°), zoomolhatók az operátor által. A kamerák 5 képet készítenek másodpercenként. A kamerák folyamatos rögzítésre is alkalmasak, a számítógép kapacitásától függően. Alkalmas a rendszer arra is, hogy csak megfigyel, és gombnyomásra kezdi el rögzíteni a képet.

A térfigyelő kamerákkal minden nap az alábbi közterületeken történik a megfigyelés a Hajdúnánási Városi Rendőrkapitányság és a Hajdúnánási Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóparancsnokság részéről:

1. számú kamera: Bocskai Filmszínház homlokzatán
2. számú kamera: Bocskai u. Kabay János Gyógyszertárral szemben
3. számú kamera: Kisfaludy u.-Marx Károly u. sarok
4. számú kamera: Irányi u. Sportsarnokkal szemben
5. számú kamera: Köztársaság tér 4. szám alatti Középiskolai Kollégium homlokzatán
6. számú kamera: Mártírok u.-Ady Endre krt. lakótelep játszótérén
7. számú kamera: Hunyadi u.-Óvoda u. sarok
8. számú kamera: Hunyadi u. 6-8. szám alatt lévő négyemeletes társasház homlokzatán
9. számú kamera: Köztársaság tér-Dorogi u. sarok
10. számú kamera: Kossuth u. Piac mellett
11. számú kamera: Kossuth u.-Ady Endre krt. sarok
12. számú kamera: Dorogi u.-Mártírok u. sarok
13. számú kamera: Dorogi u.-Ady Endre krt. sarok
14. számú kamera: Fürdő u. Fürdő bejáratával szemben
15. számú kamera: Bocskai u. Vasútállomással szemben

A térfigyelő kamerák tulajdonosa a Hajdúnánás Városi Önkormányzat, a térfigyelő kamerák adatkezelője a Hajdúnánási Városi Rendőrkapitányság (4080 Hajdúnánás, Bocskai u. 26-28. szám), míg a térfigyelő kamerák társszerve a Hajdúnánási Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóparancsnokság (4080 Hajdúnánás, Bocskai u. 25. szám).

A közterület-felügyelet a Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és Gazdálkodási Iroda keretében működik. A közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény 1. § (4) pontja szerint a felügyelet feladata:

- a) a közterületek jogszerű használatának, a közterületen folytatott engedélyhez, illetve útkezelői hozzájáruláshoz kötött tevékenység szabályszerűségének ellenőrzése;
- b) a közterület rendjére és tisztaságára vonatkozó jogszabály által tiltott tevékenység megelőzése, megakadályozása, megszakítása, megszüntetése, illetve szankcionálása;
- c) közreműködés a közterület, az épített és a természeti környezet védelmében;
- d) közreműködés a közrend, a közbiztonság védelmében;
- e) közreműködés az önkormányzati vagyon védelmében;
- f) közreműködés a köztisztaságra vonatkozó jogszabályok végrehajtásának ellenőrzésében;
- g) közreműködés állat-egészségügyi és ebrendészeti feladatok ellátásában.

A jogszabály előírásainak a közterületen történő egyenruhás jelenléttel, a folyamatos hatósági ellenőrzés módszerével végrehajtott intézkedések tesznek eleget.

A közterület-felügyelők intézkedési jogosultsága meglehetősen széles körű. A felügyelő felvilágosítást kérhet, igazoltathat, személyt, járművet feltartóztathat, előállíthat, helyszíni bírsággal sújthat, dolgot visszatartathat, kerékbilincset alkalmazhat, járművet közútról

eltávolíthat, adatot szerezhet be és azt kezelheti. A felsorolt intézkedések szigorú feltételek megtételéhez kötöttek.

A feladat végrehajtásának eszközei bár korlátozottak, az intézkedések kikényszerítésére, illetve az intézkedéssel szembeni ellenállás megtörésére elégségesek.

Ezek a testi erő, könnygázszóró palack, szolgálati kutya alkalmazása lehet. A fenti intézkedések és eszközök alkalmazása a közterület-felügyeletet, mint testületet és a felügyelőt csak korlátozott közrendvédelmi és közbiztonsági szerepvállalásra teszi alkalmassá.

- Szoros együttműködés a polgárőrséggel, a katasztrófavédelmi, valamint egyéb rendvédelmi szervekkel.
- Folyamatos kapcsolattartás a gyámhatóságokkal, a szociális és hajléktalan ellátó intézményekkel, a város-, és természetvédőkkel, egyéb civil szervezetekkel.
- Közös szolgálatszervezés és ellátás a tárgyban érintett rendvédelmi szervezetekkel, szabálysértési hatóságokkal, bünyügyi szervekkel, felügyeletekkel (környezetvédelmi, közlekedési, fogyasztóvédelmi stb.).

A szórakozóhelyek tartásával kapcsolatban elmondható, hogy a visszatérő, alkalmanként éjszakai ellenőrzéseknek és intézkedések eredményeként (üzlet bezárások) az utóbbi időben lakossági panaszok nem voltak.

Az ifjúság és a gyermekkorúak védelme érdekében a szórakozóhelyek fokozott ellenőrzésére nagyobb hangsúlyt kell fektetni elsősorban az alkohol- és drogfogyasztás tekintetében. Fel kell hívni a tulajdonosok figyelmét az ifjúságra leselkedő veszélyekre, valamint a lehetséges együttműködési pontok keresésére. Ugyanakkor elengedhetetlen az erőt demonstráló komplex akciók szervezése is.

V/6. Megelőző vagyonvédelem

A lakosság személy- és vagyonbiztonságában jelentős szerepet játszik a Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóság, melynek állománya a szolgálat teljesítés során nap mint nap veszélyes helyzetekben áll helyt.

Az illetékességi terület és a tűzoltóság 2007. évi tevékenységét áttekintve elmondható, hogy

- a parancsnokság a jogszabályokban előírtaknak megfelelően végezte tűzoltási, műszaki mentési és tűzvédelmi igazgatási tevékenységét;
- valamelyest (5 %-al) csökkent a parancsnokság híradó ügyeletére beérkezett tűz-, és kárjelzések száma a 2006. évhez képest;
- ennek ellenére 2007. évben volt az utóbbi évtized legtöbb tüzesete az illetékességi területen;
- a megnövekedett forgalmú főutakon, autópályán történt közúti balesetek és a sokszor szélsőséges időjárás a műszaki mentések magas számát eredményezték 2007-ben is;
- a beavatkozások szakszerűségének, hatékonyságának és talán a szerencsének köszönhetően nem történtek olyan tüzesetek és műszaki balesetek, amelyek katasztrófává terebélyesedtek volna;
- illetékességi területen egyre nagyobb számban épül ki automatikus tűzjelző, és automatikus tűzoltó berendezés;
- az időjárás szeszélyéből következő kockázatot leszámítva illetékességi területen tűzbiztonsága összességében kielégíti az elvárásokat;
- jó a kiképzés színvonala, s egyre többen rendelkeznek különböző speciális végzettséggel a parancsnokságon.

A tüzesetek, műszaki mentések statisztikai értékelése kapcsán elmondható, hogy a 2007-es évben a parancsnokság összvonalási száma 356 volt, ami az előző évihez képest csökkenést mutat, de hét évi átlagban a második legmagasabb.

Elsődleges működési területen 132 esetben tűzhoz, 72 esetben műszaki mentéshez, 8 esetben vaklármához vagy téves jelzésű esetekhez történt vonulás.

Segítségnyújtási területen 116 esetben tűzhoz, 22 esetben műszaki mentéshez 6 esetben vaklármához, téves jelzésű esethez történt vonulás.

A korábbi évek tendenciái megváltoztak, a 2007. volt a 7 éves átlagot tekintve a legtöbb tüzeset és a műszaki mentések száma jelentősen csökkent (a 2001-2002 évek szintjére).

A száraz és enyhe tél miatt az avartüzes időszak már márciusban elkezdődött, majd a nyári aszály miatt egy második is kialakult.

A korábbi évekhez hasonlóan összvonalásunk több mint 1/3-a segítségnyújtás. Szabolcs-Szatmár-Bereg és Borsod-Abaúj-Zemplén megyébe történő vonulások száma közel azonos a tavalyihoz. Ugyanakkor nőtt a Hajdú-Bihar megye területén más tűzoltóságokhoz történő segítségnyújtás, főleg a Hortobágy területén keletkezett nagy számú avar-nádas tűznek köszönhetően. Jelentős még az M35 autópályához kapcsolódó műszaki mentések száma is. Ugyanakkor az egységek részt vettek Debrecenben az országos híró jelentős tüzesetek felszámolásában is.

Tüzeset során 1 fő elhalálozott (utólagos tüzeset), sérülés nem történt. Mentések során megsérült 16 fő és elhalálozott 4 fő.

A város közbiztonságának megítéléséhez az is hozzátartozik, hogy tűz- és káresetek ne keletkezzenek az emberek lakókörnyezetében. E tekintetben veszélyforrásként jöhetnek számításba az ipari üzemek, a veszélyes technológiát alkalmazó kisebb cégek, de felsoroláshoz tartoznak a nagy létszám befogadására alkalmas szórakoztató épületek.

A város nagy rendezvényei, sportrendezvények, a nagy tömegeket megmozgató események közrendjének, közbiztonságának megteremtése, a programokon résztvevők személyi- és vagyonbiztonságának megóvása érdekében települési szinten akciótervet kell kidolgozni.

Hajdúnánáson Területi Baleset-megelőzési Bizottság működik, melynek feladata a közlekedők különböző rétegei felé irányuló felvilágosító, a szabályos közlekedési magatartásra orientáló információk továbbítása. A baleset-megelőzési munka tudatosan tervezett, átfogja a közlekedők széles körét.

V/7. Kockázati elemek

A polgári védelem a közbiztonságot, az egyéb kockázatot jelentő események, és a szükségellátás szemszögéből elemzi.

A lakosság ivóvíz-ellátását a területünkön két ellátási körzet biztosítja, melyből a legnagyobb kapacitású a Hajdúnánást ellátó rendszer, mely ivóvíz kutakból és vízmű telepekből áll. A többi vízmű a település ellátásról gondoskodik helyi vízbázissal és települési vízművel. Kritikus pontként jelentkezik a vízhálózat egészségkárosító szennyeződése a vízművek területén. Ilyen esetekben a Hajdúnánás és a hozzátartozó településrészeket (ez mintegy 18.000 főt jelent) a rendelkezésre álló vízszállító kapacitással nem lehet ellátni ivóvízzel, illetve nem megoldható a higiéniés vízszolgáltatás biztosítása sem. Ebben az esetben csak nagyobb térségi beavatkozással lehet a vízellátást megoldani.

A távhőszolgáltatás területén kritikus pontként a hőközpont kiesése határozható meg, melynek következtében több mint 650 háztartásban és a közintézmények zömében megszűnik a fűtés és a melegvíz-szolgáltatás. Az elektromos energia hosszabb idejű (48 órát meghaladó) kiesése esetén gyakorlatilag megáll az élet a városban, és az időjárási viszonyokat is figyelembe véve, több tonna romlott élelmiszerrel számolhatunk.

Közúton fellépő probléma csak forgalomtorlódást okozhat, illetve kerülőút kijelölését igényelheti, teljes elzáródás azonban csak téli, rendkívüli időjárás esetén történhet, amikor a hó akadályok minden utat járhatatlanná tesznek.

A Hajdú-Bihar Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Hajdúböszörményi Polgári Védelmi Kirendeltségének illetékességi területén nem működik kórház. A város katasztrófavédelmi terve elkészült. A polgármester vezetésével eseti jelleggel működik Helyi Védelmi Bizottság, mely természeti, üzemi vagy egyéb katasztrófa-helyzetek előrejelzése, esetleges bekövetkezése esetén a kidolgozott védelmi tervek alapján irányítja a mentesítést, a személy- és vagyonbiztonság megteremtését.

VI. Bűnmegelőzési kommunikáció

Az élő és működő bűnmegelőzés nem képzelhető el tervezett és megfelelően hatékony bűnmegelőzési kommunikáció nélkül. Sajtótörténeti tény, amelyet szociológiai kutatások igazolnak, hogy a médiumok a bűnözésről torz képet mutatnak be, amely sok vonatkozásban nehezíti a bűnmegelőzési törekvések sikerét. A bűnözés valódi struktúráját a tömegkommunikációs eszközök által a kiemelten súlyos bűncselekményekről közölt információk mennyiségével összehasonlítva többször is megállapították, hogy ennek következtében azon látszat keletkezik, amely szerint a megtörtént kriminális jogsértések döntő többségét az élet elleni bűncselekmények, a gyermekek és nők elleni támadások és a milliárdos visszaélések adják. A valóság ennek éppen az ellenkezője. A bűnözés döntő hányadát (70-80 %-át) jelentő, kisebb súlyú, sok károsultat érintő bűncselekményekről, az elkövetési módszerekről. A védekezés lehetőségeiről a lakosság alig tud. Az eltorzított bűnözéskép kedvezőtlen irányba befolyásolja a szubjektív biztonságérzetet, szorongáshoz, bezárkózáshoz, irreálisan súlyos megtorló intézkedések szorgalmazásához vezet.

Az önkormányzati bűnmegelőzési kommunikáció egyik feladata lehet a bűnözés valósága és az arról kialakított média-kép ellentmondásainak feloldása, a helyi kommunikációs eszközökben a lakókönyezet bűnügyi eseményeiről történő hiteles és a megelőzés érdekeit szolgáló, cselekvésre is serkentő tájékoztatás.

A bűnmegelőzési kommunikáció központi eleme a felvilágosító munka, az állampolgárok ismereteinek bővítése, a veszélyforrások, a megelőzés, a kárelhárítás lehetőségeinek megismertetése. Kiemelt jelentőséggel bír a lakosság elméleti tudásának, a bűnmegelőzési képességeinek folyamatos fejlesztése.

Összegzés

Hajdúnánás város közbiztonsági helyzete változó képet mutat, a bűncselekmények felderítési mutatói jók, a rendőrség, a polgárőrség, a közterület-felügyelet és egyéb rendvédelmi szervek a jogszabályoknak megfelelően, hatékonyan dolgoznak, de természetesen a cél a hatékonyság további fokozása. A lakosság biztonságérzetét azonban elsősorban nem a felderítési mutatók javításával, hanem a bűncselekmények elkövetésének megelőzésével a kritikus élethelyzetek kialakulásának elhárításával, az optimális társadalmi háttér megteremtésével lehet.

A bűnmegelőzési koncepció céljainak megvalósulását a felmerülő problémák komplex kezelésével lehet elérni azzal, ha az együttműködésben résztvevő összes rendvédelmi szerv,

hivatal és társadalmi szervezet összefogva egy irányban fejt ki tevékenységét. Az összefogás eredménye a hatékony bűnmegelőzés lehet, a mely a bűnüldözésre fordított energiákat szabadíthat fel, s javíthatja az állampolgárok általános közérzetét, komfortérzetét.

A Bűnmegelőzési Tanács létrehozásával a város önkormányzatának és személy szerint nekem is az a célom, hogy a mottóban megfogalmazottak teljesedjenek. A testület tagjainak vélemény alkotása, a Bűnmegelőzési Tanács munkájának megkezdése és évenkénti beszámolója teheti teljessé a város bűnmegelőzési koncepcióját.

Hajdúnánás, 2008. október 8.

Dr. Éles András
polgármester